

APEL cu ocazia Zilei Internaționale a ONU pentru susținerea victimelor torturii

26 iunie 2018, Chișinău

La 26 iunie este marcată Ziua Internațională a ONU pentru Susținerea Victimelor Torturii. Cu această ocazie, organizațiile societății civile vin cu un Apel adresat Guvernului, Parlamentului și altor instituții de drept din Republica Moldova, constatând și solicitând următoarele:

Conform tratatelor internaționale la care este parte, Republica Moldova este obligată să creeze mecanisme eficiente de prevenire și eradicare a torturii, tratamentelor inumane sau degradante.

Republica Moldova este frecvent condamnată la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) pentru încălcarea art. 3 CEDO (interzicerea torturii, tratamentelor inumane sau degradante). Până la 31 decembrie 2017, CtEDO a constatat **125** de violări ale art. 3 CEDO de către Republica Moldova.

Constatăm că documentarea torturii și altor tratamente inumane și/sau degradante nu este întotdeauna efectuată eficient, ceea ce face dificilă investigarea acestora și atragerea la răspundere a vinovaților. Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) a recomandat transferarea serviciului medical din centrele de detenție în subordinea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Cu toate acestea, noul Plan Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului, adoptat recent de Parlament, nu prevede măsuri pentru asigurarea independenței personalului medical din locurile de detenție.

Capacitățile procurorilor responsabili pentru investigarea cauzelor de tortură, tratamente inumane sau degradante trebuie să fie îmbunătățite. Procurorii urmează să îmbunătățească calitatea investigațiilor în orice caz de tortură sau rele tratamente, iar capacitățile instituțiilor care investighează aceste cazuri trebuie să fie consolidate.

Nevoile și problemele victimelor torturii și a familiilor acestora sunt deseori trecute cu vedere. Drepturile victimelor sunt ignorate, iar reabilitarea comprehensivă a acestora nu a fost niciodată printre prioritățile instituțiilor statului. Legea privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, adoptată de Parlament la 29 iulie 2016, nu oferă remedii suficiente pentru victime și nu este în deplină concordanță cu Convenția ONU împotriva torturii. Atât victimele directe ale torturii, tratamentelor inumane sau degradante, cât și victimele colaterale și rudele acestora au nevoie de reabilitate comprehensivă.

Condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 nu corespunde standardelor minime de prevenire și combatere a torturii, tratamentelor inumane sau degradante. Acesta este supraaglomerat, condițiile de igienă sunt inacceptabile, iar hrana este insuficientă și de o calitate proastă. Un nou penitenciar care să substituie Penitenciarul nr. 13 urma să fie construit, însă lucrările de construcție a acestuia nici nu au început. Penitenciarele din Moldova sunt suprapopulate, din cauza aplicării excesive a arestării preventive. Autoritățile Republicii Moldova au fost atenționate de mai multe ori asupra faptului că nu aplică alte forme alternative de prevenție, în situația condițiilor proaste de detenție. Calitatea hranei este determinată în principal de alocarea resurselor insuficiente pentru alimentarea deținuților

Pentru a-și îndeplini eficient misiunea de efectuare a controalelor inopinate ale centrelor de detenție, Consiliului pentru Prevenirea Torturii, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, trebuie să-i fie consolidată

independența și capacitățile, asigurându-i o logistică adecvată, secretariat și autonomie financiară.

Având în vedere cele sus-menționate, organizațiile semnatare solicită:

1. Executarea în mod eficient a tuturor măsurilor privind combaterea torturii, tratamentelor inumane sau degradante din Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului;
2. Îndeplinirea tuturor recomandărilor și angajamentelor internaționale asumate pentru a preveni tortura și a susține victimele torturii;
3. Consolidarea independenței și capacităților procurorilor responsabili de investigarea cauzelor de tortură, tratamente inumane sau degradante;
4. Fortificarea capacităților de documentare a cauzelor de tortură, tratamente inumane sau degradante și investigarea eficientă a acestora;
5. Transferarea serviciului medical din centrele de detenție din subordinea MAI în subordinea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;
6. Transferarea controlului asupra izolatoarelor de detenție provizorie din subordinea MAI în subordinea Ministerului Justiției;
7. Asigurarea condițiilor pentru reabilitarea comprehensivă a tuturor victimelor supuse torturii, tratamentelor inumane sau degradante;
8. Urgentarea construirii unui nou penitenciar în municipiul Chișinău. Între timp, supraaglomerarea Penitenciarului nr. 13 urmează a fi exclusă, iar alimentarea deținuților din acest penitenciar urmează a fi îmbunătățită;
9. Consolidarea independenței și capacităților Consiliului pentru Prevenirea Torturii în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii.

Organizații semnatare:

*Amnesty International Moldova,
Asociația Promo-LEX,
RCTV Memoria,
Centrul de Resurse Juridice din Moldova,
Centrul Național al Romilor,
Centrul de Investigații Jurnalistice.*